Ч. 75 Пятниця 7 (19) цьвітня 1895 Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостсвах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Наші відносини промислові.

Від многих вже літ працює ся у нас над піднесенем промислу в краю і видано на ту ціль многі тисячі, а мимо того все ще успіхи в сім напрямі не значні. Вправді хвалимо ся нераз тим, що у нас повстають школи промислові і торговельні, що деякі приватні люди, поодиноко або в спілці, беруть ся до промислу і торговлі, але коли тому близше приглянемо ся, то побачимо, що той поступ на поли промисловім хоч і не дасть ся зовсім заперечити, есть все ще як та капля в мори. Що так дійстно есть, може о тім найліпше хиба лиш той переконати ся, що заедно займае ся справами промисловими і пильно слідить за їх розвитком у нас. Хто-ж може найліпше за тим розвитком слідити, як не той, котрого то есть навіть обовязком, як не інспектор промисловий? А тим інспектором для Галичини і Буковини есть звістний загально із своеї рухливости та ревности і щирости для справи п. Арнульф Навратіль, на котрого слова хочемо тут покликати ся. Слова его мають велику вагу і повинні звернути на себе увагу всіх тих, котрим розвій нашого промислу лежить на серци.

В послідним своїм справозданю о наших відносинах промислових звертае він увагу на то, що промисл розвивае ся у нас дуже поволи, головно з тої причини, що велика часть предприемств не мае ані потрібного капіталу закладового, ані оборотового а многим предприемцям не стае відповідного фахового образованя і змислу купецкого.

Мабуть не треба вже більше нічого казати, нічого додавати до слів інспектора промислового, щоби зрозуміти, длячого промисл розвивае ся у нас дуже поволи — до него беруть ся люди без гроший і без знаня! Преці лиш Господь Бог сотворив сьвіт з нічого, але люди не сотворять хоч би лиш промислу з нічого. Брак гроший і брак знаня то найбільша і найголовнійша причина, що промисл у нас не може розвинути ся. Правда, маемо тепер богато шкіл промислових, котрі ширять фахове знаня, але само знане ще не піднесе промислу, сама школа ще не зробить промисловця. Чуемо не раз або читаемо в ґазетах, що сей або той чоловік з нічого доробив ся на промислі великого маетку. Зовсім так не було; мусів він щось мати, чим дорабляв ся, хоч і то правда, що в самім початку не мав може нічого як лиш здорові руки і — змисл купецкий. Отсе послідне то й найважнійша річ. Без змислу купецкого ніякий промисловець не вдіе нічого, хоч би він мав і не знати яке фахове образоване і який капітал закладовий та оборотовий. Грішми і фаховим знанем буде він в найлїпшім случаю держати ся в одній мірі, а дуже часто може бути, що й то ему не поможе, і він збанкротуе.

Для наших обставин виходить з сего дуже важна наука. Наш край, майже виключно хліборобский, знаходить ся в переходовім стані — наші хлібороби змушені нині шукати собі иншого способу до житя; їм не позістае инша дорога, як лиш брати ся до промислу або торговлі. Висока наука для них, як і для многих иншых, хоч дуже почестна і красна, але не поплатна, бо нині чи то урядник чи професор жиють — як то кажуть — від першого до першого. До того ще може нині кождий, у кого лиш охота, присвоїти собі висшу науку, висше образоване і без високих шкіл. Нашому хліборобови позістае отже в той спосіб лиш вибирати межи промислом а торговлею. Коли-ж би нас хто спитав, що ему ліпше вибрати? — то ми сказали би, що загально взявши ліпше вибирати торговлю. Для хлібороба торговля приступнійша, бо й наука еї лекша і можна еї розпочинати з меншим капіталом закладовим тай оборот капіталу есть в ній скорший. Тим однакож не хочемо ще сказати, щоби вже ніхто з хліборобів не брав ся до промислу; ні, нехай й до того беруть ся, але люди, котрі бодай який такий мають змисл промисловий. Передовсім же позволимо собі звернути увагу наших купців і крамарів, щоби они, чи то поодиноко чи спілками брали ся до промислу та щоби своїх дітий способили до промислу. Дитина купця вже з природи набирае змислу купецкого, а той їй в промислі відтак дуже придасть ся.

Дальше каже інспектор промисловий, що Галичину і Буковину засипують своїми виробами фабрики угорскі, фабрики західних провінций а також і заграниця своїми товарами, що все утрудняе страшенно положене місцевих предприемців, котрі лиш у виїмкових случаях можуть видержати конкуренцию з заграницею. Се бодай чи не найбільша і не найважнійша причина, задля котрої наш промисл не може підносити ся. Однакож при відповідній енергії і добрій воли як поодиноких людий так і цілої суспільности далось би й то лихо усунути, але тогди треба би розвивати свою власну культуру. О тім поговоримо ще колись основнїйше.

Відтак говорить інспектор промисловий в своїм справозданю о ставі і урядженю наших заведень промислових та о роботі в них, а его спостереженя кидають також не добре сьвітло

54)

РОЗБИШАКИ НА РІЦІ МІСІСІПІ.

Повість з житя американьских поліщуків.

Фридриха Ґерстекера.

(Дальше.)

— Чи то мені снить ся? — шепнув старий сам до себе — чи то не вершок якогось дерева плавае верх води?... Господи... Черепаха жене долї водою!

Він зловив чим скорше за рушницю, схопив ся на рівні ноги і побачив, як оба мужчини, що тепер були ему вже більше як підозрілі, порали ся в сій хвили пильно коло якоїсь скрині і старали ся висунути еї ніби на край судна.

— Гей, а то що?! — крикнув він майже мимоволї і став тупати ногою об поклад — то був такий его знак для Боб-Роя, щоби той чим скорше ішов на гору — Господи сьвятий, та-ж то вода нас несе....

— От тобі маеш — забурмотів Біль — аж тепер зачинаесь танець.... берись тепер борзо до него і зроби ему конець.

— Ну?... не відзиваетесь?... Що то значить ся? Мое судно пливе.... а ви чого взяли ся до скрині?

— Я тобі зараз скажу, що то значить ся — відворкнув Блякфут і кинув ся за рушницею, котру поставив був недалеко себе, щоби тим вигіднійше міг взяти ся до скрині. Едждворта заслонювала до половини велика скриня, що стояла на инших пакунках, а розбишака змірив ся до него і поступив ся борзо ще кілька кроків наперед, щоби видіти добре грудь свого противника і тим ліпше змірити ся до неї.

— А се що за чорт! — крикнув в сій хвили Боб-Рой зпід споду — хто тут заложив вхід?... Пустіть злодюги.... а ні, то вам.... — тут нараз урвала ся его бесіда, бо він, хоч зраву надармо, силував ся відсунути величезний тягар і під ним аж щебель від драбинки зломив ся. Але та хвилева проба була достаточною, щоби переконати Біля, що коли зпід споду возьме ся кількох до скрині, то еї відсунуть. Він кинув тепер живо оком на старого Едждворта, а відтак відозвав ся борзо до свого товариша:

— Стріляй бо до чорта і дай тим знак.... він придасть ся! — Ще й не докінчив послїдного складу, як вже серед тихої ночи роздав ся гук з рушниці.

Біль обернув чим скорше голову, щоби побачити успіх вистрілу, але аж кинув ся і закляв страшенно, коли побачив, як его товариш, здоймивши рушницю високо в гору, подав ся кілька кроків наперед, а відтак повалив ся неживий на поклад. Старий мисливий, бачите, мав вже рушницю готову до стріляня, а скоро лиш побачив, що его ворог виступив вже отверто і змірив ся до него, то й він приложив свою рушницю чим скорше до ока і певною як завсігди рукою поцілив зрадника кулею в саму голову.

На тім не був ще конець — бо він мусів тепер зовсім природно здогадувати ся, що так само і его керманич есть ему ворогом — і він кинув ся чим скорше, щоби вхопити набиту Блякфутову рушницю. Але Біль знав так само добре як і він, що коли старий дістане рушницю в свої руки, то й ему готов прийти конець. Отже він кинув ся так само на рушницю та рівночасно з Едждвортом вхопив еї, а при тім і крикнув страшно придушеним із злости голосом:

— Зажди, псе.... зажди.... зробив я конець твому синови, то зроблю і тобі.... підеш і ти за ним.... борони ся, борони! — і з величезною силою вирвав рушницю з рук старому, котрий не міг ему оперти ся. В тій же хвили вистрілила рушниця, але щастем у воздух. Хто знае, чим би була закінчила ся та борба для старого, бо все то, що ми тут розповіли, діяло ся дуже скоро, а тяжка кольба американьскої рушниці в руках такого велита могла майже ще скорше смерть зробити, як куля з неї. Але слова, які той вимовив, поділали на униваючі вже руки старого мов електрика.

— Ох.... ти убийнику.... ти убийнику! — крикнув він і не зважаючи на власне житє, кинув ся як скажений на Біля і заким той ще був в силі боронити ся, вхопив его за гор-

на наш промисл. В многих заведенях промислових нема все ще, мимо того що закон промисловий того вимагає нїякого забезпеченя здоровля і житя працюючих там робітників. У фабриках цегли все ще нема помешкань гідних чоловіка, а гарбарнї суть так уряджені, що на великий простір доокола занечищують воздух. Єсть в нашім краю много гарбарень, що навіть не мають ліценциї промислової. В цегольнях працюють робітники від 3 години рано до 12 в ночи, в броварах і рафінериях по 13 і 14 годин; шевцї роблять від 5 год. рано до 10 а в суботу навіть до 12 год. в ночи. Жидівскі промисловцї не зважають на недїльний випочинок, а з християн головно кравцї, котрі працюють в недїлю аж до полудня; християньскі пекарі працюють через цїлу недїлю так само як давнїйше. В многих предприемствах, особливо тих, що знаходять ся в руках жидівских відбуває ся виплата зарібку в недїлю, що для робітників єсть сполучене з немалим трудом і невигодою, бо они мусять ходити далеко до фабрики або помешканя предприемця і тратять на то нераз і пів дня та не можуть іти на богослужене до церкви. Інспектор промисловий старав ся в многих случаях наклонити предприемцїв, щоби они виплачували заробок в будний день, але то не помогло нїчого. — Осеред таких обставин розвиває ся у нас промисл.

Перегляд полїтичний.

Зачувати, що вибори до галицкого Сойму з громад сїльских будуть розписанї аж на другу половину вересня, а вибори з міст і більшої посїлости аж на початок жовтня.

Персонал Трибуналу адміністрацийного має бути так збільшений, що що дня будуть могли радити рівночасно два трибунали.

Перше мериторичне засїдане угорскої палати послів назначено на день 25 с. м. Правительство предложить на нїм закон о свободї всїх віроісповідань, а на однім із слїдуючих закон о рецепциї жидів.

З нагоди великодних сьвят відзначив цар віленьского ґубернатора надавши єму брилянтові відзнаки до ордера Александра невского і Клїнґенберґа, надавши єму ордер сьв. Володимира. Через Софію доносять, що цар приймав на авдиенциї також звістного болгарского ворохобника Цанкова.

Наконець вже певна річ, що межи Япаном а Хіною станув мир. Єго заключено дня 17 с. м. під услівями, що Хіна заплатить відшкодоване воєнне, відступить Япанцям остров Формозу і часть тих країв, котрі Япанцї тепер мають в своїх руках. Корея має стати независимою державою, а Хіна має заключити з Япаном зачіпно-відпорний союз.

Новинки.

Львів дня 18 цьвітня 1895.

— **Іменованя.** П. Мінїстер судівництва іменував судового радника в Монастирисках, д-ра Филярета Сембратовича, радником суду при окружнім судї в Тернополи.

— **Конкурси.** Видїл Ради повітової в Богородчанах розписує конкурс на посаду інжинера дорогового з річною платнею 800 зр. і 240 зр. додатку на службові подорожі. Поданя треба вносити до 10 мая с р. — Окружна рада шкільна в Косові розписує конкурс на посади греко- і римо-католицкого катихита при 5-клясовій школї мішаній в Косові. Платня 495 зр. річно. Поданя треба вносити до кінця мая с. р.

— **Іспити для учителів середних шкіл** перед краківскою комісиєю іспитовою розпічнуть ся дня 15 мая с. р.

— **Товариство „Просьвіта“**, котре — як звістно — купило каменицю від пп. Леваковских, обіймило єї в свій заряд з днем 1 цьвітня. Каменицю куплено за 130.000 зр.; готівкою заплачено 60.000 зр., а на решту суми 70.000 перенято довг на каменици затягнений в банку краєвім на $4^1/_2$ прц. З готівки 60.000 зр. дала „Просьвіта“ 30.000 зр. своїх а 30.000 дозичила з фондів, що остають в єї зарядї, головно з фонду призбираного на будову театру, котрі до 6 лїт має звернути разом з 4 прц. По сплатї тих фондів приступить „Просьвіта“ до перебудови великої (колись королївскої) салї на велику салю концертово-театральну, в котрій руский театр буде грати, доки не стане театральний будинок. На перебудову салї з зелїзною ґалериєю треба буде — після обчисленя п. Нагірного — 12.000 зр.

— **Нещаснї пригоди.** З Борщева доносять, що в Збручи утонув Бартко Черний з Росиї, переправляючи ся тратвою через ріку. Тїла утопленого не віднайдено. — В Днїстрі коло Маріямполя потонув перевізник Дмитро Вовчук, що в часї, коли ішла крига, перевозив одного маріямпільского купця. Купець уратував ся. — Робітник Ілько Попик, в копальнях нафти в Бориславі, упав з висоти кільканацяти метрів до закопа і тяжко покалїчив ся. — В наслїдок вибуху ґазів в підземнім хіднику копальнї Брінґса на „Потоцї“ в Бориславі, утратило житє двох робітників.

— **Концесия на будову зелїзницї.** Віденьска урядова ґазета оголосила надане концесиї ґрафам Вільгельмови Сїменьскому і Романови Потоцкому на будову і ведене під власним зарядом льокальної зелїзницї зі Львова (стация Клепарів) до Янова. Се має бути в части кінна зелїзниця, а в части парова. Концесионарі мають право продовжити шлях аж до Яворова, а в другий бік до костела сьв. Анни у Львові, а будову мають розпочати зараз та до $1^1/_2$ року скінчити. Найбільший поспіх їзди обмежений на 15 кільометрів на годину в тих місцях, де зелїзниця перетинає дороги а до 30 кільометрів на вільнім просторі. Довжина цїлого шляху винесе 17·3 кільометра.

— **На похорон бл. п. о. Василя Ільницкого** висилає збір учителів рускої ґімназиї до Підпечар двох відпоручників (проф. Громницкого і Цеглиньского) з вінцем, а руско-народні товариства у Львові упросили телеграфічно проф. Кокорудза зі Станиславова, щоби їх заступив на похоронах та вислали від себе вінець з написю „Руско-народні Товариства — заслуженому дїятелеви“.

— **В читальни „Просьвіти“ в Кракові** відбуло ся в Сьвітле Воскресенїє перший раз „сьвячене“. По службі Божій зібрало ся в компатах товариства звиж сорок осіб, членів і приїхавших парохіян та при сьпіві воскресної піснї і звуках народних пісень бавили ся до 5 ої години по полудни. — По вечірни засїло при тих самих столах в компатах читальнї звиж 70 стоячих в Кракові залогою Русинів вояків, котрих гостив на свій кошт один з членів видїлу читальнї. Між сею громадкою панував дуже веселий настрій; всї дякували щиро за зроблену їм несподїванку.

— **Померли:** О. Александер Кисїлевский парох Лягача залїщицкого деканата дня 9 цьвітня в 41-ім роцї житя, а 12 ім сьвященьства. — Маріян Минкусевич, нотар в Рожнїтові помер скоро-

---

ло. Біль в тій хвили вхопив ще лиш мов клїщами за руку, що грозила єму смертию, але рівночасно й підоймив в гору правою рукою рушницю та хотїв вже нею вдарити старика по сивій єго голові, коли на місци борби появив ся тепер другий ворог.

Бурик, котрий доси лиш на стілько зважав на той неспокій, що зараз по першім вистрілї схопив ся і став борзо бігати з одного кінця ґаляра на другий, розглядаючись, де упала дичина — бо єго пан нераз давнїйше стріляв з судна дикі качки або які иншї воднї птахи — ледви що побачив борбу і почув ослабаючий вже голос свого пана, як і зараз кинув ся заїло з заду на керманича, ненавистного єму вже й без того, і через то змусив єго пустити рушницю на землю. Тимчасом вхопив Еджворт керманича попід сили і всї три повалили ся на землю.

Але тимчасом люди замкнені тяжкою скринею в сподї ґаляра також не дармували. Они прикотили чимскорше бочки, повилазили на них і спільними силами відсунули скриню бодай на стілько, що могли по одному вилазити на верх. Біль обчислив був то вже наперед і єго плян був зовсїм добрий. Коли би він був станув на тім місци, то міг би був боронити виходу, без найменшої небезпечности для себе був би зараз убив кождого, хто би лиш був виставив голову. Але тепер не міг він вже там станути, а підступ з загвожденем рушницї також не удав ся, ба, єму прибув ще й дїйстний та небезпечний противник в особі Еджворта, котрого він перед тим уважав за немічного старика, а котрого впрочім мала згладити куля єго товариша.

Боб Рой перепхав ся перший крізь вузкий отвір і побіг свому „капітанови“ — так звичайно називали старого — на поміч. Борба не задовго рішила ся; але мимо того, що він вирвав Більови добутий бойнайф, та зробив єго нешкідливим, хоч і як Біль завзято боронив ся, не міг таки відорвати руки старого керманича від горла. Старий чоловічиско, що в лютости вже нїчого не видїв і не чув, замотав був собі сильно одну руку в одїж убийника свого сина а другою, що дрожала єму конвульзивно, шукав на дармо по собі за ножем, що випав єму підчас борби. Притім же дивив ся Більови в єго блїде як стїна лице з таким роз'яренєм, що аж очи вийшли були єму на верх.

Бурик, котрий видїв, що єго пан все ще боре ся, не думав також відчепити ся і зловивши добре злочинця за хустку на шиї та ковнїр, держав єго так сильно, як би не мав єго вже нїколи випустити із своїх зубів.

Другі веслярі повилазили тепер один за другим і звязали керманича, що боронив ся як скажений, лежачими на покладї ужисками та старали ся наклонити старого, щоби він пустив Біля, бо тепер они вже самі будуть пильнувати. Нараз підоймив ся Боб Рой і наслухуючи через хвильку відозвав ся:

— Цитьте, бо чую, що пливе веслами якась лодка.... онтам она по тім боцї.

— Лодка сюди! — крикнув нараз звязаний керманич і старав ся послїдним напруженєм взяти в рот свиставку, що висїла єму на шнурку на шиї — гей.... сюди! — і послїдне слово понесло ся грімко по водї, але в тій же самій хвили заткала єму рот рука Боб Роя, котрий живо але тихцем відозвав ся:

— Змилуйте ся.... будьте тихо.... аж тепер стає менї вже ясно в голові.... Дайте чим єму рот заткати.... подайте яку розвору.... живо.... а ви, люди, будьте тихо, коли вам житє миле!

Тепер роздав ся пробиваючий крик, подібний до того, як кричить нічний сокіл, коли серед бурливої ночи летить воздухом; була то відповідь, котра здавалась потверджати підозрінє Боб Роя і він шепнув знову:

— Будьте тихо, анї не рушайтесь.... той злодюга належить також до тої лодки.... коли будемо тихо, то може серед мраки і темної ночи уйдемо їх рук.... держіть єго добре за ноги.... той падлюка не хотїв би тепер нїчого, лиш коби міг крикнути. — Мр. Еджворт, возьміть пса до себе, бо як гавкне, то нам тут всїм смерть буде.... це....

— Гей, гей!... а де ти? — відозвав ся в сій хвили голос із лодки — Біль... де ти? Лихо би тебе взяло! Та відозви ся!

Еджворт відступив ся тепер перший раз від звязаного та наставив ухо в ту сторону, звідки ішов голос, а єго люди тимчасом ледви що могли удержати розбішеного керманича і таки аж поприсїдали, так притискали єго до покладу, щоби він не міг анї трошки рушити ся.

Аж ось заскрипіла злегка їх керма і Боб Рой побіг чимскорше туди та хотїв витягнути єї з води, щоби не дати нї найменшого знаку, котрий би міг стати ся для них небезпечним. Але керма була чогось дуже тяжка — видко, щось було єї вчепило ся. Лодкар хотїв переконати ся, що би то було і виглянув з ґаляра у воду. Але ніч була так темна, а керма виставала так далеко від судна, що він не міг нїчого добачити. Він, що правда, видїв, що до дошки від керми причепило ся щось темного, але що і з чого би то було, того вже не міг розпізнати. Притиснув для того жердку від керми, о скілько лиш міг, в долину до покладу і так держав єї, щоби она не скрипіла.

постижно дня 14 с. м. — Юліян князь з Козельска Пузина, посол соймовий і бувший посол до Ради державної та бувший маршалок Ради повітової в Товмачи, брат краківского епіскопа, дня 12 цьвітня в Чорнолізцях. — Теоф. Урицкий, ц. і к. підполковник піхоти в Городку в 56-ім році житя. — Євг. Маркова, жена сьвященика в Райтаровичах коло Самбора, дня 12 цьвітня, в 20-ім році житя.

Штука, наука і література.

— **„Буковина“** руска ґазета в Чернівцях почала з днем 1 (13) цьвітня виходити чотири рази на тиждень, а то: що втірка, четверга, суботи і неділї. До недїльного числа долучає ся ще що тижня ілюстрований додаток „Неділя“ в обемі „Буковини“, так, що властиво ґазета ся виходить, можна би сказати в пяти числах на тиждень. Два вийшовші вже числа показують наглядно, що редакция „Буковини“ забрала ся щиро і ревно до працї на народній ниві і для добра рідного народу. „Буковина“ попри буковиньско-рускі справи не спускає з ока і справ загально руско-народних служить отже цілому нашому народови і длятого повинна знайти много прихильників і серед галицких Русинів, котрі би еї піддержували морально і материяльно. Додаток до „Буковини“ — „Неділя“ представляє ся гарно і містить в собі слїдуючі статиї: „Его ц. і к. Високість Архікнязь Альбрехт (з портретом); — Нарід в неволї (переклад з брошури „Порабощаемий народ); — Батько і син (народне оповідане); — Для науки і забави; — Всячина. — Одна більша ілюстрация представляє обливаний понеділок на Угорщині а друга менша, портрет нашого поета Тараса. Пренумерата „Буковини“ разом з додатком коштує на рік 10 зр., на чверть року 2 зр. 50 кр., місячно 85 кр. Додатку „Неділї“ окремо пренумерувати не можна. Редакция „Буковини“ в Чернівцях містить ся при улици Петровича ч. 2.

Всячина.

— **Незвичайно сильне землетрясене** навістило в ночи з неділї на понеділок цїлу полуднево-західну часть нашої монархії і північну Італію. Землетрясене захопило всї австрийскі альпейскі краї почавши від Відня на півночи, перейшло Дальматію, Босну і Герцеґовину та засягнуло в Італії до міста Равенни і Фльоренциї. За цїлий час землетрясеня начислено в Люблянї звиш 40 сильних потрясень і здаєть ся, що там був осередок землетрясеня. В инших місцевостях потрясень було менше і не такі сильні. Вже при першім потрясеню о 11-ій годинї і 20 мінут позавалювало ся в Люблянї кількадесять коминів, а відтак при кождім слїдуючім спустошеня збільшали ся. Рано замкнуло войско улиції, бо заходила небезпечність, що порозвалюють ся доми. Між иншими завалила ся касарня артилериї. Майже всї доми ушкоджені, а в музею поницені найцїннїйші предмети. Новий театр і костел Пр. Діви ушкоджені. Майже всї люди поутїкали з міста на поля, а ті, що полишили ся в містї, перебувають на публичних площах або в зелїзничих ваґонах. Такі самі вісти надходять з Градця, Целля, Гориції, Мерану, Арко, Загребу, Триєсту, Сараєва, Венеції, з островів на Адрийскім мори і взагалї майже зі всїх місцевостий, положених на величезнім обшарі, навіщенім нещастєм. Всюди поробило землетрясене великих спустошень, а декуди упали жертвою нещастя і люди. В Целлю урвала ся скала і засипала шлях зелїзничий, а в містї позарисовували ся доми, так, що все войско мусїло виступити з касарень і вимаширувати за місто. В Крани в Країнї начислено 25 потрясень; в місцевости Родіца убили розвалини троє дїтий і тяжко поранили кількоро людий; в Люблянї найдено в понедїлок рано двох убитих, між ними одного фельвебля, тяжко ранених було кільканайцять осіб. — В Триєстї дало ся чути перше землетрясене о чверть на дванайцяту, коли публика була в театрі. Потрясене викликало величезний страх між населенем і в одній хвили наповнили ся люди ві улиції і площі. Найбільша часть родин опустила мешканя і перебула ніч на дворі. Коні при возах непокоїли ся, а кілька сполошило ся. Потрясеня повтаряли ся ще кілька разів до рана, однако на щасте не зробили надто великого спустошеня, хоч шкоди значні, бо богато домів попукало. Також зелїзниця а особливо мости мусять бути ушкоджені і для того застановлено рух поїздів, щоби перевести ревізию зелїзничого насипу. — Також на Угорщинї в Будапешті, Папі, Чакатурні і Церквеници дало ся чути згаданої ночи сильне землетрясене. — В Загребі ушкоджений унїверситет, особливо висші поверхи, де попукали мури. — В Італії навістило землетрясене міста: Удіне, Верону, Белюно, Падуу, Венецию, Ровіґо, Фльоренцию, Павію, Равенну і богато инших місцевостий. Землетрясене в Італії було о много слабше як в Австриї і не паробило тілько шкоди. — У Відни почуто перше потрясене 20 мінут по 11-ій годинї. — До згаданих місцевостий треба ще додати і богато инших в Горішній Австриї навіщених землетрясенєм, між иншими місто Лінц, а в Долїшній Австриї Кремс.

Впрочім надходячі дорогою телеґрафічною подрібні вісти про се нещасте представляють его що раз в чорнїйших красках, а що найгірше, то як здаєть ся, заповідає ся землетрясене на довший час. Ґеольоґи пригадують трясене землї, яке перед 25 роками навістило ті самі околиції і з малими перервами тревало майже чотири місяції. Найбільше потерпіла тоді місцевість Кляна в Істриї, в повітї Волоска, недалеко Опатиї. Перші слабі потрясеня дали ся там тоді чути 27 і 28 лютого 1870 р. і тревали аж до 8 червня, а дня 1 марта і 10 мая були дуже сильні. Послідні телеґрафічні донесеня так звучать: В Люблянї потерпіли найбільше театр, каса ощадности, почта, касино, музей. Богато домів грозить заваленєм, дахи по більшій части знищені. Найбільше ушкоджені доми партерові і одноповерхові. Переважне число урядів замкнене; арештанти з головної вязниції поміщені на подвірю будинку. Відходить множество поїздів до полудневої Країни та перевозить там населенє міста. Ще вчера по полудни дало ся чути одно сильне потрясене, але населене зачинає вже успокоювати ся, хоч значна часть перебуває ще під голим небом в повозах і 80 ваґонах зелїзничих. Дивно виглядають вежі кількох костелів цїлком похилені і позбавлені хрестів та иньших прикрас. Потрясеня були такі сильні, що просто кидали людьми і предметами. Три днї віяв бора, отже було дїймаюче зимно; компреси кладені покалїченим, а перебуваючим на дворі людям, буквально мерзли. Цїле місто представляє образ знищення, страти обчисляють доси на 4 міліони зр. Посол до парляменту Кусар і бурмістр Ґразелї вислали до міністра Бакеґема телеґрами, в котрих описують перебіг катастрофи і домагають ся помочи від держави. На вторковім засїданю Ради державної (23 цьвітня) поставить посол Кусар відповідне внесене. Цїсар надіслав президентови Країни телеґраму, в котрій висказує свое співчуте з причини катастрофи і поручає ему надіслати потрібне справоздане о положеню населеня.

— Гегей! — відозвало ся тепер кількох людий нараз з лодки, і то таки вже недалеко, лиш що голос ішов сим разом більше на середину ріки — гегей, Біль!.... Куди тебе чорт поніс?

Біль старав ся тепер знову в цїлої сили дати якийсь знак о собі, але чотирох сильних людий присїло его і держали его за руки й ноги як зелїзними клїщами. Навіть головою не міг ударити по дошці, хоч і то пробовав. Один з мужчин, що держав его за лїву руку, взяв его голову межи колїна і держав еї як в шрубштаку.

По ударах весел було чути, що лодка навернула тепер знову і здавало ся, як би она таки просто за ними плила. Всї люди на ґалярі аж дух в собі заперли, так потерпали і чекали зі страхом, що то тепер буде. Лодка, що гонила за ними, була може ще лиш на двайцять кроків від них далеко і кождої хвилї можна було сподївати ся, що їх відкриють. Аж наконець притихли весла на короткий час. — Видко, що ті, що були в лодцї, радили раду, куди мають плисти, бо пристали були на кілька мінут по заду, а вже так були близько ґаляру, що на нім було чути їх голоси і урвані слова та проклони. Наконець взяли ся знову до весел — мабуть бояли ся, щоби не поплили за далеко та не блукали серед мраки. Переплили попри сам ґаляр з Індиянин позад него і то як-раз в ту сторону, де Еджворт здогадував ся землї, а зараз по тім поніс ся по рiцї знову той сам голос. — Нїхто не відповів на него і „Черепаха“ сунула дальше тихенько по водї, підчас коли удари весел чим раз більше притихали, аж наконець десь в далекій дали таки зовсїм притихли.

27.

Підозрінє Ґеорґіни. — Келї ратує свого мурина.

Того самого вечера, коли Келї „під бурим медведем“ видав розпорядженя, що мали хоч не відвернути то бодай здержати удар від їх голов, доки би аж они не могли посьміяти ся з того, що їх не відкрили і немогли навіть гонити за ними, бігала Ґеорґіна, королева держави злочинців, нетерпеливо по своїй малій, але пишній сьвітлици. Лиш від часу до часу доступала коло вікна та надслухувала і виглядала, як би вижидала когось, що чомусь не приходить.

Очи хорошої женщини аж сьвітили ся від злости і гніву; малі, повні уста таки міцно стиснула, а красно закроєні брови так вморщила, що они аж майже зійшли ся; та ще й кілька разів тупнула малою, хорошою ніжкою по вистеленім коврами помості — така брала еї злість. Келї виїхав був в четвер рано, майже скоро сьвіт, з острова і доси не вертав, а еї післанець, той местіц, хлопець, котрого она виховала і що був призначений лиш для еї услуги, також не вертав, та ще й тота, що була у неї як би у вязници, утекла, — Бог знає, де поділа ся; досить причин щоби до крайности роздразнити такий ум як у неї. Правда, що она посилала вже кількох післанців за местіцом, але все на дармо; жаден з них не міг принести їй якоїсь вісти о нім, кождий казав, що его не видїв. Ще один пішов був тепер за ним — Петро — і цїлими годинами виглядала она его з чим раз більшою нетерпеливостию, хотїла побачити его та почути, яку він їй вість о нім принесе.

(Дальше буде).

Телеґрами.

Відень 18 цьвітня. Вчерашна конференция спільних міністрів, в котрій взяв участь також п. міністер ґр. Фалькенгайн, тревала аж до 4 год. сполудня. Нинї будуть вести ся дальші наради.

Люблянa 18 цьвітня. Президент краю одержав з цїсарскої канцеляриї кабинетової телеґраму, в котрій сказано, що Є. Вел. Цїсар з жалем приняв вість о шкоді, яку наробило землетрясене в Люблянї і околици та велїв предложити собі справоздане о нуждї, яка настала наслїдком того.

Прага 18 цьвітня. Рада громадска висказавши сочувство для потерпівших від землетрясеня в Люблянї ухвалила дати 1000 зр. для тих, що остались там без стріхи.

Будапешт 18 цьвітня. Приїхав тут з Остригома (Ґрану) нунций Алїярді і перебуде мабуть через три днї.

Сімоносекі 18 цьвітня. Урядово доносять, що вчера заключено мир межи Япаном і Хіною і підписано договір.

— **„Правда“**, вістник політики, науки і письменьства, виходить тепер два рази на місяць, 15 ого і 30-ого, складає ся з півпята аркуша друку на місяць, а мимо того коштує на рік тілько 4 зр. Адміністрация „Правди“ находить ся у Львові, при улици Академичній ч. 8.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера